

MOTTATT

02 MAI 2013

Medietilsynet
NORWEGIAN MEDIA AUTHORITY

2007 1758-024

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Vår ref.: 13/451-6/LL

Deres ref.:

Dato: 30.04.2013

Høringsuttalelse - utkast til lov om beskyttelse av mindreårige mot skadelig bildeprogram

Medietilsynet viser til høringsbrev datert 31. januar 2013 fra Kulturdepartementet vedrørende utkast til ny lov om beskyttelse av mindreårige mot skadelig innhold i bildeprogram.

Medietilsynet har i høringsuttalelsen fokusert særlig på praktiske konsekvenser av lovforslaget for tilsynsvirksomheten. Uttalelsen er videre basert på Medietilsynets strategier og tilsynsmetodikk, blant annet hensynet til ytringsfrihet og barn og unges trygge mediebruk. Hensynet til internasjonale forpliktelser er også tillagt vekt.

Ettersom dette er en helt ny lov som vil få avgjørende betydning for tilsynets arbeid med beskyttelse av barn og unge mot skadelig innhold, har Medietilsynet valgt å kommentere de fleste forslag som presenteres i høringsnotatet. Høringsuttalelsen er for oversiktens skyld derfor delt opp i punkter som omhandler de ulike forslagene. Forslag som Medietilsynet ikke omtaler nærmere i høringsuttalelsen, støttes av tilsynet uten ytterligere kommentarer.

Medietilsynet har følgende merknader til forslagene i høringsnotatet:

1. Formålsbestemmelse

Departementets forslag:

Departementet ser det som sentralt at en ny beskyttelseslov gis en klar og definert formålsbestemmelse som vil være førende for praktiseringen av loven. Departementet foreslår at lovens formål skal være å «beskytte mindreårige mot skadelig påvirkning fra levende bilder». Det presiseres at lovens formål er å beskytte mot *antatt* skade.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet deler departementets oppfatning av at det er viktig at loven har en tydelig formålsbestemmelse. En formålsbestemmelse gir et viktig signal når det gjelder forståelsen og praktiseringen av beskyttelseslovens øvrige bestemmelser.

Tilsynet støtter både den foreslåtte formuleringen av formålsbestemmelsen, og at vurderingstemaet er knyttet til antatt skade. Dette er en sentral og vesentlig avklaring sammenlignet med dagens regelverk. Det blir gjennom denne presisering tydeliggjort at

Medietilsynet ikke må dokumentere påvist skadeeffekt før lovbrudd kan konstateres, men at skadelighetsvurderinger gjøres på bakgrunn av en faglig vurdering av antatt skadevirkning innenfor de angitte aldersgrupper. Dette innebærer i realiteten en videreføring av dagens forvaltningspraksis, og medfører ikke noen endring i rettstilstanden for bransjens del.

2. Virkeområde

2.1. Saklig virkeområde

Departementets forslag:

Departementet mener at det er sentralt at beskyttelsesloven gis et klart og avgrenset saklig virkeområde. Dette anses som viktig både i tilsynssammenheng og for å gi økt forutsigbarhet for bransjeaktørene. Departementet foreslår at beskyttelsesloven omfatter følgende plattformer/visningssituasjoner: fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester, fremvisning ved allmenn sammenkomst (inkl. kinovisning) og tilgjengeliggjøring av videogram.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet er enig i at det er viktig at den nye loven får et klart og tydelig avgrenset virkeområde, noe som kan bidra til å sikre etterlevelse og større respekt for beskyttelseslovens formål. Fra et tilsynsperspektiv oppleves en tydelig avgrensning som særlig viktig; det vil være umulig for tilsynet å kontrollere «alt» audiovisuelt innhold, og uten en klar avgrensning risikerer vi å få en lov som blir uthulet og ikke kan håndheves effektivt.

Tilsynet støtter videre de faktiske avgrensninger departementet foreslår, og finner det naturlig at det er de plattformer som i dag er gjenstand for innholdsregulering gjennom kringkastingsloven og film- og videogramloven, som også underlegges beskyttelseslovens virkeområde.

Når det gjelder bransjeaktører som faller utenfor lovens saklige virkeområde, er det Medietilsynets oppfatning at det vil være opp til den regulerte delen av bransjen å legge trykk på disse, slik at regelverket også følges av den uregulerte delen av bransjen. Internasjonalt går tendensen mot stadig større bransjeregulering, og det er en generell forventning om at bransjen tar sin del av dette ansvaret som et ledd i alminnelig forbrukerveiledning. Det er derfor tilsynets syn at bransjen selv må ta et selvstendig ansvar når det gjelder beskyttelse av mindreårige mot skadelig innhold.

2.2. Tilgjengeliggjøring for allmennheten

Departementets forslag:

Loven retter seg mot selve *tilgjengeliggjøringen* av bildeprogram, og det avgjørende er at det er tale om tilgjengeliggjøring for allmennheten. Det å «tilgjengeliggjøre» et bildeprogram innebærer fremvisning, omsetning eller å stille bildeprogrammet til rådighet for andre på annen måte. Tilgjengeliggjøring innen privatsfæren faller utenfor lovens virkeområde (jf. kravet om tilgjengeliggjøring for «allmennheten»). Fremvisning inkluderer all visning av et bildeprogram, uavhengig av sted, visningsteknologi og type bildeprogram. I tillegg til salg og utleie, omfattes situasjoner hvor bildeprogrammer overlates (gis bort) til mindreårige.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter de vurderinger departementet kommer med på dette punkt.

Det er en sentral endring at tilgjengeliggjøring ikke lenger er knyttet til begreper som «omsetning» og «næringsvirksomhet». Det er et vesentlig prinsipp og en viktig avklaring at alle former for tilgjengeliggjøring omfattes, og at både «bundling» og gratis utdeling av audiovisuelt innhold vil falle inn under lovens virkeområde. Mindreåriges rett til beskyttelse er like stor uavhengig av måten innholdet tilgjengeliggjøres på. Retten til beskyttelse ivaretas etter tilsynets oppfatning på en bedre måte gjennom forslaget som nå foreligger, enn gjennom dagens regelverk.

Medietilsynet ønsker imidlertid å påpeke at det bør fremgå tydelig allerede i beskrivelsen av definisjonsbestemmelsen at man med «allmennhet» i beskyttelseslovens forstand også inkluderer tilgjengeliggjøring for en avgrenset gruppe personer, eksempelvis filmklubber, skoleklasser, barnehager, SFO mv. (jf. høringsnotatet pkt. 8.3.2.4). Denne typen avgrensede grupper er ikke nødvendigvis å betrakte som «allmennhet» i andre sammenhenger. Det fremstår derfor som nødvendig å presisere at allmennhetsbegrepet må tolkes vidt i beskyttelseslovens forstand, og vesentlig videre enn etter kringkastingsloven § 1-1 første ledd bokstav a.

2.3. Fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester

Departementets forslag:

Departementet foreslår at fjernsynskringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester slik de er definert i kringkastingsloven, omfattes av beskyttelsesloven. Videre foreslår departementet at de nærmere avgrensninger av disse to plattformer gjøres på bakgrunn av reglene i kringkastingsloven.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter departementets forslag på dette punkt.

Tilsynet vil gjennom sin tilsynsmetodikk påse at avgrensningene av disse begrepene blir lik ved håndhevelsen av både kringkastingsloven og beskyttelsesloven.

2.4. Fremvisning ved allmenn sammenkomst

Departementets forslag:

Departementet foreslår at fremvisning ved allmenn sammenkomst omfattes av beskyttelsesloven. Med «fremvisning ved allmenn sammenkomst» menes fremvisning av bildeprogram som kan iakttas på et offentlig sted eller der en avgrenset gruppe personer er samlet. Fremvisning på offentlig sted inkluderer blant annet fremvisninger av bildeprogrammer på tv-skjermer i det offentlige rom, eksempelvis busser og andre offentlige transportmidler, utendørs i parker, inne i forretninger, i butikkvinduer, hos frisører, på kjøpesentre, varemesser, utstillinger, sportsarrangementer, museer mv. Alternativet fremvisning for «en avgrenset gruppe» gjelder blant annet fremvisninger i filmklubber, skoleklasser, barnehager, SFO mv. Et typisk eksempel på allmenn sammenkomst er for øvrig fremvisning av kinofilm.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet mener at det er riktig å inkludere fremvisning ved allmenne sammenkomster utenom kinofilm i beskyttelsesloven. Bakgrunnen er at retten til beskyttelse er like stor utenfor kinosalen som inne i salen. De presiseringer departementet kommer med på dette punkt virker avklarende sammenlignet med dagens regelverk, og er med på å tydeliggjøre den enkelte tilgjengeliggjørers ansvar. Eksempelvis har elektronikkforhandlere nå en plikt til å påse at de ikke viser 15-årsfilmer på sine demonstrasjonsapparater når barn er i butikken; barn bør kunne være i en butikk uten å risikere å bli utsatt for skremmende medieuttrykk.

Medietilsynet støtter videre at fremvisning til avgrensede grupper som barnehager, skoleklasser og SFO omfattes av regelverket. Dette er en viktig presisering. Det vises i denne sammenheng også til tilsynets kommentar under pkt. 5.2 i foreliggende uttalelse, vedrørende departementets forslag om at barn anses å se filmen alene i disse seersituasjonene. Tilsynet er enig i at filmklubber o.l. omfattes av regelverket. Mindreårige har krav på beskyttelse også på visninger i regi av filmklubber mv., dersom arrangementet har en aldersgrense som er lavere enn 18 år.

2.5. Tilgjengeliggjøring av videogram

Departementets forslag:

Departementet foreslår at tilgjengeliggjøring, inklusive salg og utleie, av fysisk videogram omfattes av beskyttelsesloven. I de tilfeller filmen har vært vurdert for kinovisning av Medietilsynet, plikter distributøren og andre å følge Medietilsynets aldersgrense i senere visnings- og omsetningsledd. I andre tilfeller fastsetter bildeprogramdistributøren en anbefalt aldersgrense basert på vilkår i loven og etter fastsatte retningslinjer.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter departementets forslag på dette punkt.

2.6. Geografisk virkeområde

Departementets forslag:

Gjeldende film- og videogramlov og kringkastingslov har ulikt geografisk virkeområde. Departementet mener fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester bør ha samme geografiske virkeområde og samme jurisdiksjonskriterier etter beskyttelsesloven som etter kringkastingsloven, og løser dette ved en henvisning til kringkastingsloven for disse to plattformer. Tilgjengeliggjøring av bildeprogram ved fremvisning vil omfattes såfremt fremvisningen skjer ved allmenn sammenkomst «i Norge». Tilgjengeliggjøring av videogram omfattes dersom bildeprogrammet tilgjengeliggjøres av foretak registrert i Norge eller som har forretningssted i Norge, eller av person som er norsk statsborger eller har bopel i Norge, eller når beslutning om tilgjengeliggjøring er fattet i Norge.

Departementet mener at loven gjennom forskriftsbestemmelse kan gis virkning også for Svalbard og Jan Mayen, og ber om høringsinstansenes innspill på om loven skal gis anvendelse for de norske biland eller anlegg og innretninger på den norske delen av kontinentalsokkelen.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet ser at det kan oppstå enkelte vanskelige grensedragninger når det gjelder avklaring av beskyttelseslovens geografiske virkeområde. Det er derfor viktig at nærmere presiseringer kan gjøres i forskrifts form. Videre mener tilsynet at det ikke kan være slik at Medietilsynet skal ha en høy bevisbyrde med hensyn til vilkåret om at beslutningen om tilgjengeliggjøring er tatt i Norge. Det anses å måtte være tilstrekkelig å kunne påvise at tilgjengeliggjøringen faktisk skjer i Norge, slik at man med «beslutning» her sikter til den faktiske tilgjengeliggjøring, og ikke en formell behandling i et styre, prosjektgruppe e.l.

For øvrig anser Medietilsynet at barn på Svalbard har samme behov for beskyttelse som barn på det norske fastland. Det er således tilsynets oppfatning at beskyttelsesloven bør gjelde også på Svalbard. Besetningen på anlegg eller innretninger på den norske delen av kontinentalsokkelen antas i hovedsak å bestå av myndige personer, slik at beskyttelsesgraden er mindre viktig her. Når det gjelder Jan Mayen og de norske biland, anser vi departementet for å være nærmest til å ha kunnskap om befolkningsgrunnlaget og dermed behovet for beskyttelse.

Medietilsynet legger til grunn at beskyttelsesloven vil gjelde for plattformene fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester for de geografiske områdene som er nevnt i kringkastingsloven § 1-2.

3. Begrepsbruk og definisjoner

3.1. Bildeprogram

Departementets forslag:

Departementet foreslår at beskyttelsesloven skal gjelde for tilgjengeliggjøring av bildeprogram. Med «bildeprogram» menes et sett av levende bilder med eller uten lyd, som utgjør en «avgrenset enhet». En «avgrenset enhet» vil kunne være en kinofilm, en DVD, et fjernsynsprogram eller ett enkelt innslag innenfor en programkatalog i en audiovisuell bestillingstjeneste. Reklame og markedsføringsstoff (inkludert egenreklame, trailere og reklame for kommende programmer) omfattes ikke.

Medietilsynets synspunkt:

Etter Medietilsynets oppfatning er det lite hensiktsmessig at begrepet «bildeprogram» brukes både i kringkastingsloven og i beskyttelsesloven. Tilsynet antar at «bildeprogram» er ment å være en samlebetegnelse på bestemte typer *innhold* som vises på ulike plattformer. Ettersom det samme begrepet er brukt i to lover med ulikt saklig virkeområde, vil det imidlertid være en fare for at begrepene kan bli tolket ulikt i de to lovene. Det er etter tilsynets oppfatning også uklart hva som faktisk er å betrakte som et bildeprogram i beskyttelseslovens forstand. Tilsynet vil derfor anmode departementet om å komme med enkelte nærmere føringer i lovproposisjonen eller i forskriftsbestemmelse når det gjelder rekkevidden av begrepet. Blant annet bør departementet ved eventuelle ytterligere føringer se hen til særlige utfordringer knyttet til enkelte tjenester på nettet. Vil eksempelvis den type klipptjeneste som tilbys via www.tv2play.no være å betrakte som bildeprogram? Og hva med de tilfeller der tjenesten i tillegg til rene klipp også tilbyr enkelte hele «fjernsynsprogram»?

Videre kan det påpekes at trailere og egenpromo`er i utgangspunktet omfattes av ordlyden i definisjonen av bildeprogram (sett med levende bilder som utgjør en avgrenset enhet). Likevel

er denne typen innhold ifølge beskrivelser i høringsnotatet pkt. 8.4.3 og 8.6.4 ikke å betrakte som bildeprogrammer. Etter Medietilsynets oppfatning bør konkrete avgrensninger mot innhold som synes å falle inn under ordlyden i definisjonen, fremgå tydelig enten i lov eller forskrifts form. Alternativt bør utgangspunktet være at denne typen innholdet er å betrakte som bildeprogram, men at det heller vurderes å gi unntak for klassifiseringsplikten for hele eller deler av det omtalte innholdet.

Etter gjeldende rett er trailere og annet innhold i reklameblokka samt egenpromo'er på fjernsyn omfattet av kringkastingsloven. Videre fastsetter Medietilsynet aldersgrense på trailere som vises på kino. På DVD o.l. er det opp til distributør å plassere trailere på videogrammene. Departementets forslag på dette punkt innebærer følgelig store endringer sammenlignet med gjeldende rett for alle plattformer unntatt fysiske videogram. Forslaget innebærer også at barns beskyttelse kan bli dårligere ettersom Medietilsynet ikke lenger kan føre tilsyn med innhold i reklameblokker og plassering av egenreklame, og heller ikke skal klassifisere filmtrailere på kino.

Medietilsynet er usikker på om definisjonen av bildeprogram er hensiktsmessig utformet. Tilsynet er også usikker på om det er hensiktsmessig å bruke samme begrep på innholdet i både beskyttelsesloven og kringkastingsloven («bildeprogram»), dersom konsekvensen er at innhold av typen trailere og egenpromo'er faller utenfor beskyttelseslovens virkeområde. Tilsynet frykter at beskyttelsen av barn kan bli noe svekket på denne bakgrunn sammenlignet med dagens regelverk. Medietilsynet ser at departementets forslag til § 9 om tilknyttet innhold kan reparere enkelte forhold tilsynet påpeker, men mener at denne bestemmelsen må omformuleres noe for å ivareta dagens beskyttelsesgrad.

Medietilsynet registrerer for øvrig at forslaget i § 9 innebærer at plassering av såkalt tilknyttet innhold, herunder trailere og egenreklame, skal overlates til bransjen. Tilsynet ser på dette som en forventning fra departementets side til et økende bransjeansvar med hensyn til å beskytte mindreårige mot skadelig innhold, noe tilsynet isolert sett oppfatter som positivt.

Det vises for øvrig til nærmere kommentarer knyttet til forslaget i § 9 om tilknyttet innhold i pkt. 5.4 i høringsuttalelsen.

3.2. Fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester

Departementets forslag:

Departementet foreslår at de nærmere avgrensninger av hva som er å betrakte som fjernsyn og audiovisuell bestillingstjeneste gjøres på bakgrunn av kringkastingslovens bestemmelser.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet har ingen merknader til departementets forslag på dette punkt. Det presiseres imidlertid at det å kartlegge markedet for audiovisuelle bestillingstjenester er en ressurskrevende oppgave for Medietilsynet. Dette forsterkes av det faktum at det ikke er innført noen registreringsplikt for denne gruppen aktører. Det vil således knytte seg vesentlige utfordringer med hensyn til tilsynet av denne aktørgruppen både etter kringkastingsloven og etter beskyttelsesloven.

3.3. Videogram

Departementets forslag:

Departementet foreslår at definisjonen av «videogram» skal være av teknisk art; den går på teknikk for lagring og gjengivelse av levende bilder og er innholdsneutrale. Definisjonen dekker de kjente videoformene vi har i dag (VHS, DVD, Blu-ray mv.), men vil også dekke fremtidige lagrings- og gjengivelsesformater.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet har ingen merknader til departementets forslag på dette punkt.

3.4. Bildeprogramdistributør

Departementets forslag:

Ett av pliktsubjektene i lovutkastet er «bildeprogramdistributør». Med bildeprogramdistributør menes her den som har, eller har ervervet, rettighetene til tilgjengeliggjøring av bildeprogrammer på det norske markedet, og som i første ledd tilgjengeliggjør et bildeprogram på det norske markedet. Typiske eksempler vil være en distributør av en kinofilm eller et fysisk videogram, en fjernsynsringkaster eller en tilbyder av en audiovisuell bestillingstjeneste. Rene tekniske leverandører faller utenfor definisjonen.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter departementets forslag på dette punkt. Det legges til grunn at nærmere regler for avgrensningen av hvem som er en bildeprogramdistributør fastsettes i forskrift, og at de videre grensedragninger går opp som del av Medietilsynets forvaltningspraksis.

3.5. Visningssted

Departementets forslag:

Departementet foreslår at man med «visningssted» i lovutkastet sikter til kinoer og andre arenaer for offentlig fremvisning av bildeprogrammer. «Andre arenaer» vil inkludere ulike former for offentlig fremvisning, eksempelvis filmfestivaler, museer, visning via ulike skjermer i det offentlige rom og visning ved allmenne sammenkomster. Det presiseres at en allmenn sammenkomst vil være å betrakte som et visningssted.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter departementets forslag til definisjon av «visningssted». Slik tilsynet ser det, er det en særlig viktig presisering at også allmenne sammenkomster er å betrakte som visningssted. Vi får dermed gjennom beskyttelsesloven en tydelig avklaring med hensyn til visning i butikker, på offentlige transportmidler etc.

3.6. Omsetningssted

Departementets forslag:

Av departementets forslag til definisjon av begrepet «omsetningssted» fremgår det at dette inkluderer både fysisk og elektronisk omsetning av bildeprogrammer og salg av billetter til visning av bildeprogrammer.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter departementets forslag til definisjon. Tilsynet mener det er sentralt at begrepet «omsetningssted» favner vidt, slik at man sikrer at utsalgssteder utenfor visningssted også omfattes av regelverket. Dette innebærer at eksempelvis kiosker og andre typer butikker plikter å følge informasjons- og opplysningsplikten dersom de selger billetter til visning av kinofilm, og at også provisoriske utsalgssteder i forbindelse med messer og festivaler omfattes.

3.7. Skadelig og alvorlig skadelig innhold

Departementets forslag:

Departementet har i lovutkastets definisjonsbestemmelse tatt inn definisjoner av begrepene alvorlig skadelig innhold og skadelig innhold.

Medietilsynets synspunkt:

Etter Medietilsynets oppfatning er skadelighetskriteriene i gjeldende film- og videogramlov og kringkastingslov lite anvendbare. Tilsynet mener det er viktig at disse sentrale kriteriene gis en legaldefinisjon i beskyttelsesloven slik departementet her foreslår. Medietilsynet støtter også departementets formulering av definisjonene. Innholdet i de foreslåtte definisjoner, sett i sammenheng med departementets redegjørelse i høringsnotatet pkt. 8.5, gir Medietilsynet som tilsynsorgan en vesentlig bedre støtte for sin fortolkning og praktisering av regelverket enn hva tilfellet er etter gjeldende rett. Det må også antas at dette samlet er klargjørende for bransjeaktørene. Samtidig er det viktig å påpeke at definisjonene i realiteten innebærer en videreføring av dagens forvaltningspraksis etter kringkastingsloven og film- og videogramloven med hensyn til skadelighetsvurderinger. Lovfestingen av definisjonene innebærer derfor ikke noen realitetsendring verken for bransjeaktørene eller Medietilsynet.

4. Regulering av skadelig innhold

4.1. Skadelighetsnorm

Departementets forslag:

Departementet foreslår å opprettholde dagens skadelighetsnorm i beskyttelsesloven. Departementet foreslår videre at det avgjørende etter beskyttelsesloven er å vurdere om innholdet i bildeprogrammer kan skade barns velbefinnende. Begrepet «velbefinnende» er hentet fra FNs barnekonvensjon («injurious to their well-being») og synliggjør at barnekonvensjonen er en sentral tolkningsfaktor ved vurderinger etter beskyttelsesloven. Denne endringen innebærer ifølge departementet også at man med tydelighet beveger seg bort fra ideen om en påviselig psykisk eller moralsk skade etter mediebruk, og heller ser på de negative emosjonelle og kognitive virkningene innholdet i et bildeprogram kan forårsake hos barn og unge i ulike aldersgrupper (angst, vekke uro, virke skremmende mv.). Departementet kommer med enkelte føringer for hvordan skadelighetsbegrepet skal være å forstå i beskyttelsesloven. Dette bygger i store trekk på tolkningsmomenter i dagens forvaltningspraksis, med unntak av at antatt skadevirkning etter beskyttelsesloven skal ta utgangspunkt i mindreåriges tålegrenser og disses normer. Departementet presiserer også at skadelighetsnormen i beskyttelsesloven er en rettslig standard som endrer seg i takt med samfunnsutviklingen og gjeldende samfunnsnorm.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter departementets forslag om å opprettholde dagens skadelighetsnorm også i ny beskyttelseslov. Gjennom forvaltningspraksis både etter kringkastingslov og film- og videogramlov er bransjen kjent med den norm som nå er etablert.

Videre støtter tilsynet de vurderingsmomenter departementet fremhever i pkt. 8.5.1 i høringsnotatet. Tilsynet deler departementets oppfatning av at det er mer praktikabelt å vurdere «skade på velbefinnende» enn de kriterier som finnes i gjeldende film- og videogramlov og kringkastingslov. De virkninger som departementet beskriver at et medieinnhold må ha for å være skadelig, er i store trekk i samsvar med den måten skadelighetsvurderinger gjennomføres i dag. Det synes videre hensiktsmessig at skadelighetsnormen er en rettslig standard.

Tillegget «støte mindreåriges normer» er nytt, og vil gi Medietilsynet anledning til å foreta vurderinger hvor det i enda større grad tas hensyn til barn og unges tålegrenser. Tilsynet legger til grunn at dette i særlig grad vil være et relevant kriterium å bruke i tilfeller hvor vold eller seksuelt innhold ikke presenteres på barns premisser, og derfor kan antas å støte deres normer. Det at beskyttelsesloven på dette punkt tydeliggjør at vurderinger skal ta utgangspunkt i barns og ikke voksnes normer, mener tilsynet er en stor styrke ved beskyttelsesloven.

4.2. Tilgjengeliggjøring av alvorlig skadelig innhold

Departementets forslag:

Departementet påpeker at artikkel 27 nr. 1 i AMT-direktivet innebærer at det må være en forskjellsbehandling plattformene imellom med hensyn til tilgjengeliggjøring av alvorlig skadelig innhold. AMT-direktivet stiller krav om at det må settes et forbud mot å vise denne typen innhold på fjernsyn. Hensynet til voksnes ytringsfrihet tilsier på den annen side at det bør åpnes for å vise denne typen innhold på øvrige plattformer og visningssteder, forutsatt at det er etablert tilgangs- eller alderskontroll.

Gjeldende § 13a i film- og videogramloven innebærer at normen for hva som kan vises av kjønnslige skildringer i dag, er noe strengere på kino enn på øvrige plattformer. Departementet ser ikke behov for å videreføre dette skillet i den nye loven, og mener at de alminnelige grensene i straffeloven bør gjelde for kino så vel som for de øvrige plattformer. Departementet ber om høringsinstansenes synspunkt på dette standpunkt.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter departementet i at det i henhold til AMT-direktivet er nødvendig med en forskjellsbehandling plattformer imellom når det gjelder tilgjengeliggjøring av alvorlig skadelig innhold. Tilsynet er enig i de vurderinger departementet har gjort på dette punkt, og mener at det i et beskyttelsesperspektiv er tilstrekkelig at forbudet mot å tilgjengeliggjøre alvorlig skadelig innhold kun gjelder fjernsynskringkasting. Forutsetningen er at det etableres tilgangs- og/eller alderskontroll ved tilgjengeliggjøring av bildeprogram på de øvrige plattformer som er omfattet av loven.

Medietilsynet ber imidlertid departementet vurdere om forbudet også skal gjelde for abonnements tjenester på fjernsyn hvor tilgangskontroll er iverksatt, eller om slike abonnements-/betalingstjenester skal unntas fra forbudet. For en fjernsynsseer vil det

muligens fremstå som lite forståelig at grensen for hva som kan vises av eksempelvis erotisk innhold på en filmkanal han eller hun abonnerer på, ikke er den samme som for innhold vedkommende kan leie via sin dekode fra en VOD-tjeneste, dersom begge tjenester er underlagt pin-kodesystem eller annen form for tilgangskontroll. Det nevnes i denne sammenheng at enkelte abonnementskanaler på fjernsyn viser erotisk innhold kun på kvelden og natta. Det kan derfor hevdes at en abonnements-tjeneste på fjernsyn i praksis tilbyr en større grad av beskyttelse enn hva som er tilfellet ved rene VOD-tjenester, hvor denne typen innhold er tilgjengelig døgnet rundt. Forutsetningen er selvsagt at abonnementskanalen er underlagt pin-kodesystem eller annen tilgangskontroll. Medietilsynet anser at departementet er nærmest til å vurdere de nærmere gresedragninger på dette punkt sett opp mot AMT-direktivets krav.

Departementet ber om høringsinstansenes tilbakemelding på om det er nødvendig å videreføre § 13a i dagens film- og videogramlov i beskyttelsesloven. Medietilsynet ønsker ikke å ta en prinsipiell stilling til dette spørsmålet da § 13a i større grad dreier seg om moralske aspekter i samfunnet enn beskyttelse av mindreårige. Tilsynet legger imidlertid til grunn at departementet tar hensyn til Grunnloven § 100 og vernet om ytringsfriheten når det tas en endelig avgjørelse knyttet til dette spørsmålet.

4.3. Visning og omsetning av 18-årsinnhold

Departementets forslag:

Departementet legger i beskyttelsesloven opp til at innhold som får 18-årsgrense, men som ikke anses å være alvorlig skadelig, kan vises på fjernsyn innenfor gitte tidsrom som ledd i innføring av et tidsbestemt (gradert) vannskilleprinsipp. Videre kan denne typen innhold også vises på de andre plattformer loven regulerer, uavhengig av visningstidspunkt. Departementet foreslår at den etablerte forvaltningspraksis for hva som er å betrakte som 18-årsgrenseinnehold videreføres også ved vurderinger etter beskyttelsesloven.

Medietilsynets synspunkt:

Departementets forslag støttes i sin helhet fra Medietilsynets side.

5. Aldersgrenser

5.1. Aldersgrenseinndeling

Departementets forslag:

Departementet ber om høringsinstansenes innspill på tre alternative løsninger med hensyn til aldersgrenseinndeling.

Departementet foreslår også at aldersgrensene skal fastsettes ut fra en vurdering av om fremstillingen i et bildeprogram kan være skadelig for personer i de aktuelle aldersgruppene. Alvorlig skadelig innhold skal ifølge departementets forslag alltid ha en 18-årsgrense (med unntak for fjernsyn hvor det er forbudt å vise slikt innhold).

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet mener at det er naturlig å vurdere aldersgrenseinndelingen på ny når en ren beskyttelseslov er under utarbeidelse. Tilsynet mener videre at det i denne sammenheng er hensiktsmessig å tenke nytt, samtidig som beskyttelsesperspektivet og hensynet til barns beste

får avgjørende betydning. Medietilsynet finner derfor å støtte departementets forslag til aldersgrenseinndeling i Alternativ 3 (Alle – 6 år – 9 år – 12 år – 15 år – 18 år).

Årsaken til at Medietilsynet mener Alternativ 3 er å foretrekke, er at det er denne inndelingen som i størst grad samsvarer med de aldersmessige utviklingstrinn hos barn og unge. I dagens aldersgrensesystem er sprangene mellom de ulike aldersgrensene store. Det er stor utviklingsmessig forskjell på barn som faller i kategorien *Alle* og de som er 7 år. Innføringen av en 6-årsgrense bidrar til å minke dette spranget. Videre vil en 9-årsgrense kunne ivareta bildeprogrammer som er for skremmende for 7-åringer, og hvor en 11-årsgrense vil være for strengt. Spranget rent utviklingsmessig mellom barn på 11 år og ungdommer på 15 år er også stort. Medietilsynet har ved klassifisering etter dagens regelverk ofte følt behov for en 13-årsgrense i forbindelse med klassifisering av de såkalte PG13-filmene fra USA. Bildeprogrammer som retter seg mot denne mellomgruppen kan bli ivaretatt ved den foreslåtte 12-årsgrensen i Alternativ 3.

Selv om dagens aldersgrenseinndeling er innarbeidet, tror ikke Medietilsynet at publikum vil oppfatte en endring som problematisk. De fleste forbrukere er i dag vant til ulike aldersgrenser på de ulike plattformer. Eksempelvis er aldersgrenseinndelingen for dataspill annerledes enn dagens aldersgrenser for kinofilm. Såfremt kravet til merking av bildeprogrammer med aldersgrenser ivaretas på en god måte, antar Medietilsynet at publikum ikke vil oppleve det som problematisk om aldersgrensene endres.

Tilsynet støtter også at aldersgrensene settes på bakgrunn av en skadelighetsvurdering hvor antatt skade på barns velbefinnende er vurderingskriteriet.

5.2. Fastsettelse av aldersgrenser for kinofilm – unntak fra statlig forhåndskontroll

Departementets forslag:

Departementet foreslår å opprettholde forhåndskontrollen av kinofilm som skal vises for barn og unge under 18 år. Medietilsynet gis oppgaven med å forhåndskontrollere disse filmene. Aldersgrenser fastsatt av Medietilsynet skal følge bildeprogrammet og legges til grunn i alle etterfølgende visnings- og omsetningskanaler. Plikten til å følge aldersgrensen skal gjelde i 10 år fra siste vedtaksdato. Medietilsynet kan ikke klassifisere filmer som er i strid med straffeloven. Tilsynets aldersgrenser er bindende og må følges av alle visningssteder hvor mindreårige ser filmen alene. Foresatte kan imidlertid overprøve tilsynets vedtak om aldersgrenser opp til og med 15 år dersom de ser filmen sammen med barnet. Barn anses å se filmen alene når de er på skole, SFO og barnehage mv. Forhåndskontrollen finansieres av gebyrordningen som trådte i kraft fra årsskiftet. Det foreslås enkelte unntak fra kravet om statlig forhåndskontroll: bildeprogrammer som vises med 18-årsgrense, kinofilmer som skal vises under filmfestivaler og lignende kulturarrangementer, samt lokalt produsert stoff. Ytterligere unntak kan gis i forskrifts form. I tilfeller hvor det gis unntak fra statlig forhåndskontroll, plikter bildeprogramdistributøren å fastsette aldersgrensen på bildeprogrammet dersom mindreårige har adgang.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet noterer at det er et ønske om å opprettholde statlig forhåndsvurdering av kinofilm og at oppgaven fortsatt skal ligge hos tilsynet.

Tilsynet innehar den barne- og mediefaglige og juridiske kompetansen som er nødvendig for å kunne foreta aldersklassifisering av kinofilmer på bakgrunn av beskyttelseslovens vilkår og kriterier. Denne kompetansen bidrar også til å sikre en enhetlig klassifiseringspraksis.

Tilsynet støtter departementets forslag om at Medietilsynets vedtak skal være bindende i 10 år og følge bildeprogrammet i alle senere visnings- og distribusjonsledd. Tilsynet anser at dette vil bidra til å sikre likebehandling av bildeprogrammet på de ulike plattformer og bidra til forståelse for grensene for skadelighetsnormen innenfor de ulike alderskategorier hos bransjen. Videre antas løsningen også å være forenkling for bransjen, da de ikke trenger å klassifisere denne typen innhold. Det fremheves fra tilsynets side at det er et viktig signal at statlig fastsatt aldersgrense er bindende og lovpålagt, noe som er nødvendig for å kunne føre tilsyn med enkelte deler av beskyttelseslovens regler.

Departementets forslag til ledsagerregel støttes i utgangspunktet fra Medietilsynets side. Foreldre kjenner sitt barn best. Aldersgrense fastsatt av Medietilsynet eller bildeprogramdistributør bør være et kvalifisert råd som foreldre kan legge til grunn ved sine valg. Ved å utforme ledsagerregelen slik departementet foreslår, får man samme situasjon på kino som i hjemmesituasjonen, hvor foreldrene selv kan velge hvilke filmer barna deres får se. Et tilleggsmoment er at dette blir enklere å håndtere for kinoene. Departementets forslag innebærer at kinokontrollørene kun plikter å gjennomføre alderskontroll for filmer som vises med 18-årsgrense når foresatte og mindreårige går på kino sammen.

Videre støtter Medietilsynet departementets vurdering av at barn anses å se film alene når de er på skole, SFO o.l. Det er foreldrene som bør ta valg knyttet til hvilke medieuttrykk deres barn skal utsettes for. Dette valget bør ikke ansatte ved SFO, skole eller barnehage ha mulighet til å frata foreldre/foresatte. Foresatte kan ha svært ulike premisser for hva deres barn får lov til å se. Tilsynet oppfatter det derfor som riktig med krav om samtykke dersom det skal vises en film med høyere aldersgrense enn barnas alder.

Forslaget til ny ledsagerregel innebærer imidlertid at det bør vurderes om retningslinjer for tilpassede visninger ved såkalt babykino også bør gjelde etter at beskyttelsesloven trer i kraft. Slik tilsynet ser det, vil det fortsatt være et behov for visninger med dempet lyd og lys i salen ved såkalt babykino. Ved å ha rene babykinoforestillinger, legges det til rette for visninger for voksne som også tar hensyn til de minste barnas behov.

Tilsynet er enig med departementet i at det må fastsettes enkelte unntak fra kravet om forhåndsvurdering. Tilsynet deler departementets oppfatning av at de foreslåtte unntak er de mest sentrale. Det er imidlertid viktig at det er rom for å gi ytterligere unntak i forskrifts form. Medietilsynet anser det som viktig å fremheve at kjernepunktet i loven fortsatt gjelder i disse unntakstilfellene: Det skal fortsatt settes en aldersgrense, og plikten til å informere og følge grensen gjelder. Unntaket gjelder kun kravet om *statlig* forhåndsvurdering.

På det nåværende tidspunkt har Medietilsynet ingen synspunkter på den nylig innførte gebyrordningen som skal finansiere forhåndsvurderingen. Ordningen skal evalueres, og tilsynet tar forbehold om å komme tilbake med nærmere synspunkter etter at evalueringen er gjennomført.

5.3. Fastsettelse av aldersgrenser for andre bildeprogram enn kinofilm – unntak fra plikten til å fastsette aldersgrense for denne typen bildeprogram

Departementets forslag:

For bildeprogrammer som ikke har blitt forhåndskontrollert i forbindelse med kinovisning, foreslår departementet at aldersgrensen fastsettes av bildeprogramdistributør. Bransjens klassifiseringer må baseres på retningslinjer utformet av Medietilsynet, og tilsynet kan bistå med veiledning og opplæring. Det foreslås en rekke unntak fra plikten til å sette aldersgrense på andre bildeprogram enn kino: nyheter- og aktualitetsstoff, undervisnings- og forskningsmateriale, informasjonsstoff om ideell, politisk og/eller religiøs virksomhet, musikkstoff, idrettsstoff, hobby-, instruksjons- og fritidsstoff og direkteendinger. Øvrige unntak kan fastsettes i forskrifts form.

Departementet fremhever at en 18-årsgrense fastsatt av bildeprogramdistributør for en kinofilm, ikke nødvendigvis er bindende når kinofilmen vises på andre plattformer enn kino. Det kan være ulike grunner til at en bildeprogramdistributør setter filmen opp med 18-årsgrense, herunder økonomiske motiver. Ved visning eller omsetning på andre plattformer, er det *innholdet* i bildeprogrammet som skal være avgjørende for den aldersgrense som settes.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet er enig i at en 18-årsgrense fastsatt av bildeprogramdistributør på en kinofilm ikke bør være bindende i senere visnings- og distribusjonsledd. Det kan være ulike årsaker til at en distributør velger å sette en film opp med 18-årsgrense og dermed unnlater å sende den inn til statlig forhåndsvurdering.

Medietilsynet støtter videre departementets forslag om at bildeprogramdistributøren får ansvaret for å fastsette aldersgrensen for bildeprogram som ikke er forhåndsvurdert av tilsynet.

Når det gjelder forslagene om utarbeidelse av retningslinjer og bistand til rådgivning, er tilsynet både enig i at dette må utarbeides og at det er naturlig at det gjøres av Medietilsynet. Dette vil imidlertid kreve økte ressurser fra tilsynet, særlig i overgangsfasen og det første året beskyttelsesloven gjelder. Medietilsynet forutsetter at departementet tar høyde for dette økte ressursbehovet i budsjettssituasjonen og ved fremtidige tildelingsbrev.

Tilsynet er enig med departementet i at det må gjøres unntak fra klassifiseringsplikten for en rekke kategorier av bildeprogrammer. Medietilsynet støtter de hovedunntak departementet skisserer, men fremhever at det er sentralt at det gis en hjemmel i forskrift til å fastsette ytterligere unntak.

Det er videre viktig at departementet gir noen føringer angående hva som er å betrakte som nyhets- og aktualitetsprogram og grensen opp mot dokumentarprogrammer.

Medietilsynet har i sin forvaltningspraksis knyttet til gjeldende rett (jf. at vannskilleprinsippet ikke gjelder for nyhets- og aktualitetsprogrammer) lagt til grunn følgende definisjon av «aktualitetsprogram»: *Et program som har sitt tematiske utgangspunkt i aktuelle nyheter av politisk eller samfunnsmessig betydning, så som kommentarer til nyheter eller politiske holdninger til nyheter, aktuelle begivenheter mv.*

Tilsynet har videre uttalt at programmene enten kan være tilpasset et magasinaktig format eller være rene debattprogrammer. I debattprogrammene presenteres gjerne et tema fra ulike

synsvinkler, eventuelt at ulike syn i saken kommer frem gjennom debatten e.l. Programlederen er i disse tilfellene nøytral med hensyn til tema som diskuteres. Programlederens rolle består hovedsakelig av å styre debatten, drive diskusjonen videre gjennom å stille spørsmål og sørge for at alle kommer til orde. Både for debatt- og magasinformatene har programmets form og innhold betydning ved vurderingen av om det er å betrakte som et aktualitetsprogram.

Medietilsynet har ansett at dokumentarer i utgangspunktet ikke er å betrakte som aktualitetsprogrammer. Tilsynet har imidlertid foretatt en konkret vurdering av hvert enkelt dokumentarprogram opp mot definisjonen av «aktualitetsprogram». I de tilfeller dokumentaren anses å innfri kriteriene tilsynet har lagt til grunn for et aktualitetsprogram, har også dokumentaren blitt behandlet som et aktualitetsprogram i kringkastingslovens forstand. Medietilsynet må gå opp en rekke grensedragninger i forbindelse med innføringen av AMT-direktivet i norsk rett, blant annet med hensyn til hvilke programmer som kan inneholde produkt plassering mv. En nærmere avklaring fra departementet på dette punkt vil være nyttig både for tilsynet og for bransjeaktører, og vil kunne få betydning for praktiseringen av både beskyttelsesloven og kringkastingsloven.

5.4. Tilknyttet innhold

Departementets forslag:

Departementet foreslår at innhold som formidles i tilknytning til bildeprogram, men som ikke selv defineres som bildeprogram, må være egnet for samme aldersgruppe som bildeprogrammet. Bildeprogrammet kan følgelig ikke tilgjengeliggjøres sammen med annet innhold som kan være skadelig for barn under den aldersgrensen som er satt for bildeprogrammet. Departementet sikter i første rekke her til materiale som sendes før, etter eller i reklamepauser på tv, reklame/trailere på DVD, reklame/trailere før hovedvisning på kino osv. Det blir uttalt at dette er en generell regel som vil omfatte alle plattformer og alt innhold.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet har sympati for departementets forslag, men mener det reiser en rekke utfordringer som bør drøftes nærmere i lovforarbeid. Forslaget synes blant annet ikke å ha tatt hensyn til plattformene fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester.

For fjernsyn reiser det seg særlig én problemstilling: En rekke programmer er unntatt fra klassifiseringskravet jf. høringsnotatet pkt. 8.6.3.4. Hvilke regler for plassering av tilknyttet innhold skal gjelde for bildeprogrammer som ikke har en aldersgrense? Kan man eksempelvis vise hvilket tilknyttet innhold man vil før nyhetssendinger hvor voksne er den primære målgruppen, ettersom nyhetssendinger er unntatt klassifiseringsplikt? Tilsvarende spørsmål reiser seg også i forbindelse med store direktesendte programmer som normalt har barn som store seergrupper, eksempelvis Idols finalerunder, MGPjr, MGP/ESC (norsk og internasjonal grand prix-finale) mv. Dette nødvendiggjør at det tas stilling til hvordan tilknyttet innhold skal reguleres for programmer som ikke er klassifiseringspliktige. Behovet for å avklare dette spørsmålet forsterkes ved at Medietilsynet ikke vil kunne gripe inn mot reklamefilmer og egenpromo'er på fjernsyn på bakgrunn av vannskilleprinsippet, ettersom denne typen innhold etter departementets forslag ikke lenger vil være å betrakte som bildeprogram. Det kan også være hensiktsmessig å se hen til markedsføringsloven § 21, og gi en omtale av forholdet mellom denne bestemmelsen og § 9 i lovforslaget.

Det fremgår ikke uttrykkelig i høringsnotatet, men Medietilsynet legger til grunn at vannskilleprinsippet må gjelde for fjernsyn uavhengig av innføringen av § 9 i beskyttelsesloven. Etter Medietilsynets oppfatning er det helt avgjørende i beskyttelsesøyemed at vannskilleprinsippet gjelder «hele døgnet» og for alle programtyper, uavhengig av om de er klassifiseringspliktige etter lovforslaget § 8 eller ikke. De ytre rammer for vannskilleprinsippets rekkevidde avgrenses av lovens virkeområde, herunder at prinsippet er begrenset til å gjelde for bildeprogrammer på fjernsyn.

Dersom det innføres et gradert vannskille tilsvarende det som blir praktisert etter gjeldende rett fra Medietilsynets side, mener tilsynet at det også må vurderes om plikten i § 9 skal gjelde etter hovedvannskillet kl. 21.00. Det er mange programmer som sendes etter kl. 21.00 som kan få en lav aldersgrense basert på en skadelighetsvurdering. Samtidig fremstår det som urimelig å kreve at man på et sent sendetidspunkt ikke kan vise tilknyttet innhold myntet på voksne seere. I forlengelsen av dette må det også vurderes hvordan forholdet mellom *Tillatt for alle* og 7 år (eller tilsvarende ny aldersgrenseinndeling) skal reguleres ved praktiseringen av § 9. Per i dag åpner Medietilsynet for at innhold tilsvarende disse to aldersgrensene kan vises på fjernsyn uavhengig av sendetidspunkt. Det vil følgelig være en innskrenkning for fjernsynsringkasterne om § 9 innebærer at de ikke kan vise tilknyttet innhold tilsvarende 7-årsgrense foran *Tillatt for alle*-innhold.

Dersom departementet er enig med Medietilsynet i at vannskilleprinsippet gjelder uavhengig av § 9, bør dette klargjøres nærmere i lovproposisjonen. Her må alle sider mot vannskilleprinsippet avklares. Dette gjelder særlig forholdet mellom vannskilleprinsippet og plassering av tilknyttet innhold for bildeprogrammer som ikke er klassifiseringspliktige, men også hvorvidt plikten etter § 9 gjelder uavhengig av sendetidspunkt eller ikke.

For øvrig bemerkes det fra tilsynets side at det fremstår som en svakhet ved beskyttelsesloven at vannskilleprinsippet ikke har en mer tydelig plass i lovteksten, slik det har etter gjeldende rett. Slik Medietilsynet ser det, bidrar dette til uklarheten med hensyn til vannskilleprinsippets stilling sammenlignet med regelen om tilknyttet innhold i § 9. Dersom det blir etablert et gradert vannskille i tråd med beskrivelsen i høringsnotatet pkt. 8.7.2, kan det vurderes om regelen om tilknyttet innhold etter § 9 for fjernsynsplattformens del burde være knyttet til det graderte vannskillet i stedet for programmer underlagt klassifiseringsplikt.

For audiovisuelle bestillingstjenester oppstår andre utfordringer. Hva anses for å være tilknyttet innhold på eksempelvis VGTV? Hvor detaljerte trailere mv. kan ligge åpent tilgjengelig eksempelvis på Cupidos VOD-tjeneste og på nettsider til andre norske leverandører av erotisk innhold? Ettersom trailere og egenreklame ikke er å betrakte som bildeprogram, kan ikke beskyttelsesloven regulere dette innholdet. Beskyttelsesloven åpner derfor for at trailere med erotisk eller voldelig innhold som ikke kan vises på fjernsyn da det der vil være å betrakte som alvorlig skadelig innhold, kan ligge fritt tilgjengelig på nettsider til audiovisuelle bestillingstjenester ettersom trailere ikke er å betrakte som et bildeprogram. Medietilsynet er usikker på om dette er en tilsiktet eller utilsiktet konsekvens av departementets forslag.

På generell basis synes Medietilsynet også det er uklart hvem som er pliktsubjektet i § 9. Hvem er det som plikter å påse at tilknyttet innhold er tilpasset bildeprogrammets aldersgrense? Og hvilken tilsynsrolle er Medietilsynet påtenkt i forbindelse med denne bestemmelsen? Det fremstår som lite hensiktsmessig at Medietilsynet skal føre tilsyn med programinnhold som ikke er omfattet av lovens virkeområde, et tilsyn som i tillegg vil bero på

en vurdering basert på andre kriterier enn de som gjelder i loven for øvrig. Medietilsynets rolle er imidlertid ikke omtalt nærmere høringsnotatet, og følgelig kan det fremstå som om tilsynsansvaret omfatter også § 9. Tilsynet ber om at departementet avklarer dette nærmere.

Etter Medietilsynets oppfatning passer departementets forslag i lovutkastet § 9 best for visning på kino eller annet visningssted, og for plassering av reklame og trailere på fysiske videogram. Det fremstår derfor som uklart for Medietilsynet hvorvidt forslaget faktisk ivaretar barns beskyttelsesbehov på en tilstrekkelig måte slik det nå er utformet.

Medietilsynet bidrar gjerne med utarbeidelse av alternative løsninger dersom det er ønskelig fra departementets side.

5.5. Målgruppeanbefaling

Departementets forslag:

Departementet vurderer å lovfeste en plikt for bransjen selv til å opplyse om anbefalt målgruppe for bildeprogrammer, og ber om høringsinstansenes syn på dette. Anbefalt målgruppe bør i tilfelle fastsettes av bildeprogramdistributør. Det bes om innspill på omfanget av en slik plikt; skal den begrenses til å gjelde spillefilmer, skal plikten kun gjelde filmer der det er et stort sprik mellom aldersgrensen og filmens målgruppe eller skal plikten begrenses til å gjelde konkrete informasjonskanaler i konkrete informasjonstiltak?

Medietilsynets synspunkt:

Etter Medietilsynets synspunkt er angivelse av et bildeprogramms målgruppe et forbrukerinformasjonstiltak som har utgangspunkt i en tenkt målgruppe. Angivelse av målgruppe er følgelig ikke et beskyttelsestiltak. Basert på formålet med beskyttelsesloven, slik det er formulert i lovutkastet § 1, mener Medietilsynet at det *ikke* bør lovfestes en plikt for bransjen til å opplyse om anbefalt målgruppe for bildeprogrammer.

Når dette er sagt, så er tilsynet helt enig med departementet i deres vurdering av at en angitt målgruppe gir viktig informasjon til publikum og kan virke vel så opplysende som en aldersgrense. Denne typen informasjon blir mest sannsynlig enda mer sentral som tilleggsinformasjon i en situasjon med utvidet ledsagerregel, og hvor tilsynets praksis med å gi frarådingen opphører. Medietilsynet ser det derfor som ønskelig at det blir opplyst om et bildeprogramms målgruppe, men mener dette bør etableres som en ren bransjeordning uten hjemmel i beskyttelsesloven.

For det tilfelle at departementet likevel velger å lovfeste en plikt til å angi målgruppe, ber tilsynet om en avklaring på hvilken rolle Medietilsynet skal ha i denne sammenheng. Tilsynet ser det som lite hensiktsmessig å skulle kunne overprøve en bransjefastsatt målgruppevurdering, noe som eventuelt bør fremgå tydelig av lovtekst eller lovkommentarer.

5.6. Fraråding

Departementets forslag:

Departementet mener at Medietilsynets praksis med å gi frarådingen knyttet til sine aldersgrensevedtak bør opphøre.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter departementets forslag på dette punkt. Tilsynet er enig i departementets vurdering av at det er sentralt å reddyke aldersgrensene, slik at disse fremstår som gode råd til foreldre. En tydelig merking med aldersgrense, i kombinasjon med målgruppeangivelse, vil gi foresatte god veiledning. Dette vil være den beste løsningen i en medieuavhengig lov.

6. Plikt til å sikre at aldersgrensen overholdes

6.1. Generelt

Departementets forslag:

Departementet foreslår at det lovfestes en plikt til å iverksette tiltak for å sikre at aldersgrensene *overholdes*. Dette er et viktig beskyttelsestiltak i den nye loven. Ifølge forslaget skal enhver som tilgjengeliggjør bildeprogram være forpliktet til å iverksette egnede tiltak for å sikre at aldersgrensen overholdes, uavhengig av om aldersklassifiseringen er foretatt av Medietilsynet eller en bildeprogramdistributør. Plikten påhviler den som forestår tilgjengeliggjøringen. Departementet foreslår at enkelte minstekrav lovfestes, og at det er opp til den som tilgjengeliggjør bildeprogrammet å iverksette beskyttelsestiltak ut over dette.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter departementets forslag på dette punkt. Tilsynet er også enig i at enkelte minstekrav fastsettes i lovs form, men mener det er viktig at ytterligere detaljer kan nedfelles i forskrift.

Forslaget innebærer imidlertid en del tilsynsmessige utfordringer for Medietilsynet.

Det må først og fremst klargjøres på hvilken måte Medietilsynet plikter å føre tilsyn med at denne plikten blir ivarettatt. Er det eksempelvis tilstrekkelig å tilskrive den som forestår tilgjengeliggjøringen og be om redegjørelse for hvilke tiltak som er iverksatt, eller skal tilsynet også kontrollere om tiltakene i praksis er iverksatt, om de er effektive nok mv.? Det kan også stilles spørsmål ved om tilsynet bør innrettes ulikt alt etter hvilken plattform det er tale om. Det er av naturlige årsaker lettere å kontrollere om fjernsynstilbydere overholder sine plikter som del av tilsynet med vannskilleprinsippet, enn det er å undersøke om en kino gjennomfører alderskontroll ved fremvisning av kinofilm.

Dette er en ny tilsynsoppgave for Medietilsynet som vil være svært ressurskrevende. En nærmere avklaring av departementets forventninger til tilsynet med dette beskyttelsestiltaket, vil være nyttig både for Medietilsynet og bransjeaktørene.

6.2. Vannskilleregler for bildeprogram på fjernsyn

Departementets forslag:

Departementet vil vurdere å forskriftsfeste et gradert vannskilleprinsipp for bildeprogram som vises på fjernsyn. Reglene bør i så fall være i tråd med etablert forvaltningspraksis, justert for eventuelle nye aldersgrenser.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter forslaget om å forskriftsfeste et gradert vannskille. Tilsynet har begrunnet forvaltningspraksisen med gradert vannskille på følgende måte i retningslinjer for vannskillesaker fra 7. november 2011 og viser i sin helhet til denne beskrivelsen som grunnlag for sitt standpunkt:

«Som forklart i punkt 1.3 er det Medietilsynets oppfatning at man ved skadelighetsvurderinger også må se hen til hvilken aldersgruppe under 18 år programinnholdet kan skade. Dersom det skulle settes et absolutt skille kl. 21.00 for alt skadelig innhold, ville man ikke kunne ivareta ulike aldersgruppers behov og muligheter til å få tilgang til program som passer for eller er direkte rettet mot dem. Derfor vil Medietilsynet ved praktiseringen av vannskilleprinsippet også se aldersgrupper i sammenheng med sendetidspunkt. Dette betyr at et program eller innslag som kan være skadelig for en bestemt aldersgruppe, kan være tillatt å sende før kl. 21.00, så sant dette ikke vil være i strid med kravet i blant annet artikkel 17 i barnekonvensjonen om at barn skal beskyttes mot medieinnhold som kan være skadelig.

Ved vurderingen av et gradert vannskilleprinsipp har tilsynet, i tillegg til barnekonvensjonens artikkel 17, tatt utgangspunkt i ordlyden i kringkastingsloven § 2-7 annet ledd. Det fremgår her at innhold som kan være skadelig for mindreårige, bare kan sendes i perioder hvor mindreårige vanligvis ikke kan se eller høre sendingen. Tidspunktet hvor barn og unge vanligvis ikke kan se eller høre sendingen, er i kringkastingsforskriften § 2-6 blitt satt til kl. 21.00. Ettersom små barn går til sengs tidligere enn kl. 21.00, mener Medietilsynet at det er innenfor både kringkastingsregelverket og barnekonvensjonens rammer å praktisere et vannskille på et tidspunkt som er tidligere enn 21.00 for de yngste barna. Etter tilsynets oppfatning er det sentrale at de yngste barna beskyttes mot skadelig innhold frem til kl. 19.00. Etter dette tidspunktet vil de yngste barna for en stor del ha avsluttet sin fjernsynsseing og nærmer seg i stedet leggetid. Slik tilsynet ser det, overholdes lovens og barnekonvensjonens beskyttelseskrav gjennom et slikt gradert vannskille. I tillegg ivaretas prinsippet om eldre barns rett til informasjon.

Et gradert vannskille som beskrevet ovenfor er blitt praktisert av Medietilsynet siden bestemmelsen i kringkastingsforskriften § 2-6 trådte i kraft i 2001. Denne praksisen er også blitt vist til i flere forvaltningsvedtak på dette felt den senere tid. Ved praktiseringen av vannskilleprinsippet er det etter Medietilsynets oppfatning naturlig og hensiktsmessig å dele seerne under 18 år inn i ulike aldersgrupper tilsvarende det som er gjeldende aldersgrenser på kino.

Medietilsynet legger således følgende retningslinjer for sendetidspunkt til grunn i vannskillesaker:

- Program som vurderes til å være tillatt for alle eller til en 7-årsgrense, kan sendes uten begrensning på sendetidspunkt.*
- Program som vurderes til en 11-årsgrense, bør ikke sendes før kl. 19.00. Sendetidspunkt før kl. 19.00 kan innebære et brudd på kringkastingsforskriften § 2-6.*
- Program som vurderes til en 15-årsgrense, må ikke sendes utenom perioden 21.00 – 06.00. Sendetidspunkt før kl. 21.00 kan være brudd på kringkastingsforskriften § 2-6.*

- *Program som vurderes til en 18-årsgrænse, må ikke sendes utenom perioden 21.00 – 06.00. Sendetidspunkt før kl. 21.00 vil være klart brudd på kringkastingsforskriften § 2-6. Medietilsynets erfaring er at kringkastere i stor grad utviser varsomhet ved programsetting av filmer med 18-årsgrænse, slik at disse i praksis sjelden vil starte før etter kl. 22.00. (Se for øvrig også pkt. 5.)*

Eldre filmer med andre aldersgrenser enn de som gjelder nå, bør vurderes ut fra dagens normer.»

Medietilsynet mener at de hensyn som er blitt vektlagt etter kringkastingsloven ved praktiseringen av et gradert vannskille, også gjør seg gjeldende etter beskyttelsesloven for fjernsynsmediets del. Det vises særlig til barns rett til informasjon i barnekonvensjonen. Det graderte vannskillet bør, i tråd med departementets forslag, også inneholde et definert tidsrom hvor 18-årsinnhold kan vises og for øvrig tilpasses aldersgrensene i beskyttelsesloven. Medietilsynet er også enig i departementets vurdering av at det er naturlig at beskyttelsessystemet ivaretar fjernsynets umiddelbarhet, slik at det er nødvendig med egne regler for vannskille på fjernsyn i tråd med forpliktelsene i AMT-direktivet.

For øvrig vises det til kommentarene i pkt. 5.4 ovenfor vedrørende forholdet mellom vannskilleprinsippet og § 9 i lovutkastet om tilknyttet innhold.

7. Plikt til å informere om aldersgrenser

Departementets forslag:

Det tredje beskyttelsestiltaket departementet foreslår å lovfeste, er plikten til å *informere* om aldersgrensene. Plikten må tilpasses den enkelte plattform og form for tilgjengeliggjøring. Det sentrale er at det etableres egnede tiltak for de ulike plattformene og at aldersgrensen er gjort kjent før kjøps- eller bestillingsøyeblikket og før fremvisning, og også under «planleggingsstadiet». Departementet foreslår å lovfeste enkelte minstekrav og at det ut over dette er opp til den enkelte bildeprogramdistributør og visnings- eller omsetningssted å avgjøre hvilke tiltak som passer best for å informere om aldersgrensen, og hva man har teknologiske muligheter til å gjøre.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter forslaget om at det etableres en informasjonsplikt om aldersgrensen, og at denne informasjonen må være tilgjengelig før kjøps- eller bestillingsøyeblikket, før fremvisning og på «planleggingsstadiet». Tilsynet er også enig i at visse minstekrav må lovfestes. Den enkelte bildeprogramdistributør og visnings- og omsetningssted er selv nærmest til å avgjøre aktuelle tiltak utover minimumsreguleringen.

Medietilsynet mener imidlertid at det er viktig at det kommer retningslinjer, eventuelt fastsatt i forskrift, for hvordan informasjonen bør gis og hvordan den bør utformes, jf. kravet til tydelig og nøytral merking. Eksempelvis viser tilsynets utfordring med hensyn til merking av programmer på fjernsyn og i bestillingstjenester som inneholder produkt plassering, at både tilsyn og aktører vil være tjent med en presisering av hva som ligger i formuleringen «tydelig merking». Tilsvarende presiseringsbehov gjelder formuleringen «nøytral». Videre bør det avklares om merkingen også skal inneholde informasjon om hvem som har foretatt den aktuelle klassifisering. Dersom klassifiserer ikke skal være en del av merkingen, må det tas

stilling til hvordan publikum skal vite hvem som har satt aldersgrensene. I tillegg må det tas stilling til hvordan publikum skal gis informasjon om hvor de skal henvende seg dersom de er uenig i aldersgrensen eller andre beskyttelsestiltak. Og sist men ikke minst bør det avklares hvordan informasjon om det nye systemet som sådan skal gis til publikum, og hvem som er ansvarlig for å gi slik informasjon. For å sikre god og målrettet informasjon til publikum mener tilsynet det er sentralt at disse forhold underlegges en bredere gjennomgang i lovproposisjonen.

Med hensyn til de konkrete minimumsforslag departementet skisserer, støttes disse fra tilsynets side. Medietilsynet mener forslaget om at videogram heretter må aldersmerkes på forsiden av omslaget, er særlig positivt. Aldersgrensen blir dermed mer synlig, og man oppnår en større likhet med omslag på dataspill.

For øvrig mener Medietilsynet at det er viktig å tydeliggjøre at den lovpålagte informasjonsplikten kun gjelder bildeprogrammer som omfattes av beskyttelseslovens klassifiseringsplikt. Dette innebærer eksempelvis at det ikke foreligger noen informasjonsplikt for programmer på fjernsyn som er unntatt fra aldersklassifisering, slik som direktesendinger mv.

8. Klageadgang og oppfølging av beskyttelsestiltak

Departementets forslag:

Klageinstans:

Departementet foreslår at Filmklagenemnda nedlegges og at klager etter beskyttelsesloven skal behandles av Medieklagenemnda. Departementet uttaler at forslaget trolig vil kreve en styrking av den barnefaglige kompetansen i Medieklagenemnda.

Klager på vedtak fastsatt av Medietilsynet:

Departementet foreslår at bildeprogramdistributør skal ha klagerett over Medietilsynets aldersgrensevedtak i medhold av beskyttelsesloven. Departementet mener også at det er flere forhold som taler for å opprettholde Barneombudets klageadgang for kinofilm.

Overprøving av aldersgrenser fastsatt av bransjen:

For å sikre kontroll med at aldersgrenser fastsatt av bransjen er i tråd med loven og vedtatte retningslinjer, legges det opp til et system hvor Medietilsynet foretar stikkprøvekontroller. Hvordan stikkprøvekontrollene skal gjennomføres, er opp til Medietilsynet å avgjøre. Publikum gis mulighet til å henvende seg til tilsynet om bransjefastsatte aldersgrenser de er uenig i. Det vil imidlertid være opp til Medietilsynet selv å vurdere om de skal agere på bakgrunn av henvendelsen. Tips som mottas, bør i første rekke brukes som grunnlag for planlegging av stikkprøvekontroller. Medietilsynet kan fatte vedtak om ny aldersgrense. Slike vedtak kan påklages av bildeprogramdistributøren.

Tilsyn med plikten til å overholde og informere om aldersgrenser:

Medietilsynet gis i lovforslaget myndighet til å føre tilsyn med at disse pliktene overholdes. Tilsynet kan i vedtak fastslå brudd på lovens bestemmelser. Den vedtaket retter seg mot, kan klage. Tilsynsarbeidet bør ifølge departementets forslag baseres på stikkprøvekontroller.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter forslaget om å nedlegge Filmklagenemnda og la Medieklagenemnda være klageinstans også etter beskyttelsesloven. Tilsynet er enig i departementets begrunnelse for forslaget, og vil fremheve viktigheten av at avgrensninger knyttet til begrepsbruk og bestemmelser i AMT-direktivet avgjøres av én og samme klagenemnd. For at Medieklagenemnda skal ha de nødvendige forutsetninger for å gjøre kvalifiserte vurderinger etter beskyttelsesloven, er det imidlertid en forutsetning slik Medietilsynet ser det, at Medieklagenemnda utvides med medlemmer med barnefaglig kompetanse. Det bør også tydeliggjøres i oppnevning eller forskrift at nemdas medlem/medlemmer med barnefaglig kompetanse skal være med i avgjørelsen av saker etter beskyttelsesloven.

Tilsynet finner det videre naturlig at departementet i denne sammenheng også ser nærmere på hvem som skal være klageorgan i forvaltningsrettslige saker.

Medietilsynet er enig i at bildeprogramdistributør skal ha klageadgang på tilsynets vedtak om aldersklassifisering av kinofilm. Tilsynet har ingen tungtveiende innvendinger mot at Barneombudet fortsatt gis klagerett. Medietilsynet mener imidlertid det er sentralt at klageretten ikke utvides ytterligere, slik at ombudets klagerett begrenses til å gjelde kinofilm slik tilfellet også er etter gjeldende rett. Ettersom Medietilsynet har fått oppgaven med å føre tilsyn med bransjefastsatte aldersgrenser, synes det ikke hensiktsmessig at Barneombudet skal kunne «påklage» bransjefastsatte aldersgrenser. Det fremgår av beskyttelseslovens system at Barneombudet vil kunne kontakte Medietilsynet dersom de er uenig i en bransjefastsatt aldersgrense, og at det er opp til Medietilsynet å foreta en annenhånds vurdering av den bransjefastsatte grensen. Medietilsynets eventuelle omgjøringsvedtak bør av samme grunn kun kunne påklages av den bildeprogramdistributør vedtaket retter seg mot, slik departementet foreslår.

Det fremgår av lovutkastet § 8 tredje ledd at Medietilsynets vedtak om aldersgrenser etter § 7 er bindende. En tilsvarende presisering er ikke tatt inn i lovutkastet § 8 fjerde ledd. Det fremstår derfor som uklart etter lovens ordlyd hvorvidt en eventuell omgjort aldersgrense fra tilsynets side er bindende. Det fremgår av høringsnotatet pkt. 8.9.3 at også Medietilsynets aldersgrenser etter § 8 fjerde ledd skal være bindende. Tilsynet mener imidlertid at dette også bør fremgå av lovens ordlyd.

Når det gjelder Medietilsynets rett til å overprøve aldersgrenser fastsatt av bransjen, har tilsynet ingen innsigelser mot det system som departementet skisserer. Det må imidlertid påpekes at dette mest sannsynlig vil medføre en stor økning i antall mottatte henvendelser. Det vil være ressurskrevende for tilsynet å legge til rette for denne økningen, og det vil naturlig nok kreve økte ressurser å følge opp henvendelsene. Selv om henvendelsene i utgangspunktet skal danne grunnlag for stikkprøvekontroller og følgelig ikke må underlegges full saksbehandling til enhver tid, må henvendelsene likevel gjennomgås og sorteres. Dette er en ny oppgave som tilsynet ikke har per i dag.

Medietilsynet ser det videre som sentralt at det er opp til Medietilsynet å vurdere oppfølging av tips som mottas, alt etter tilsynets kapasitetstilgang. Tilsynet støtter følgelig departementets vurderinger på dette punkt.

Når det gjelder tilsyn med plikten til å overholde og informere om aldersgrenser, vises det til Medietilsynets kommentarer knyttet til overprøving av bransjefastsatte aldersgrenser. Tilsynet har ingen innsigelser mot systemet som foreslås, men må også i denne sammenheng påpeke

ressursbehovet denne nye oppgaven vil medføre. Som nevnt ovenfor under pkt. 6.1 er det også viktig med en tydelig klargjøring av hvordan tilsynet bør gjennomføres, og om tilsynet skal være likt for de ulike plattformene.

9. Sanksjoner

Departementets forslag:

Departementet mener muligheten for å ilegge sanksjoner er viktig for å kunne håndheve pliktreglene i beskyttelsesloven på en effektiv måte. Myndigheten til å ilegge sanksjoner gis til Medietilsynet. Sanksjonsmidlene som finnes i kringkastingsloven, videreføres i beskyttelsesloven. I saker der Medietilsynet overprøver aldersgrenser truffet av bransjen, er det naturlig at Medietilsynets vedtak primært vil innebære en omgjøring av aldersgrensen. Sanksjoner vil først bli aktuelt dersom bildeprogramdistributøren ikke innretter seg etter Medietilsynets vedtak.

Medietilsynets synspunkt:

For å kunne håndheve pliktreglene i beskyttelsesloven er det å ha sanksjonsmidler i bakhånd et helt avgjørende virkemiddel slik Medietilsynet ser det. Det nevnes i denne sammenheng at det har vist seg å være problematisk å håndheve enkelte bestemmelser i gjeldende film- og videogramlov nettopp fordi tilsynet ikke har noen effektive sanksjonsmidler til rådighet. Gitt den nære sammenhengen mellom beskyttelsesloven og kringkastingsloven, mener Medietilsynet at det er naturlig at sanksjonsmidlene blir de samme etter beskyttelsesloven som etter kringkastingsloven.

Medietilsynet har ingen øvrige innspill til departementets vurderinger på dette punkt, men støtter departementets forslag fullt ut.

10. Øvrige forslag

Departementets forslag:

Departementet forslår at det innføres en opptaksplikt (plikt til å oppbevare bildeprogram i minst to måneder), at det inntas en opplysningsplikthjemmel i beskyttelsesloven tilsvarende den i kringkastingsloven, og at det tas inn en bestemmelse om Medietilsynets uavhengighet tilsvarende kringkastingsloven § 2-15.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter departementets forslag på dette punkt. Tilsynet vil særlig påpeke viktigheten av at det etableres en oppbevaringsplikt og at beskyttelsesloven inkluderer en opplysningsplikthjemmel på lik linje med kringkastingsloven.

11. PEGI-ordningen

Departementets forslag:

Departementet legger i utgangspunktet ikke opp til å regulere dataspill i beskyttelsesloven. Bakgrunnen er at det allerede eksisterer et etablert system for aldersmerking av dataspill. Departementet mener likevel at det kan være grunn til å vurdere å lovfeste bruk av PEGI-ordningen for leverandører og distributører av dataspill. En lovfestet plikt vil i prinsippet være

en kodifisering av den praksisen som allerede er etablert på dataspillmarkedet for omsetning av fysiske objekter. En lovfesting vil særlig kunne ha betydning for den delen av omsetningen som skjer utenfor PEGI-ordningen. Departementet ber om høringsinstansenes synspunkt på om bruk av PEGI-ordningen bør lovfestes. Det presiseres at en eventuell lovfesting vil bli gjenstand for en egen høring.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet legger til grunn at en eventuell lovfesting av PEGI-ordningen kun vil innebære en plikt til å la dataspill som omsettes i Norge klassifiseres gjennom PEGI-systemet, og at det ikke er aktuelt at Medietilsynet skal ha noe tilsynsansvar for denne plattformen. Tilsynet legger også til grunn at det ikke er aktuelt at dataspill skal underlegges noen av beskyttelsestiltakene som omfattes av beskyttelsesloven, jf. høringsnotatet pkt. 8.3.3 hvor det uttrykkelig uttales at beskyttelsesloven skal avgrenses mot dataspill.

Det som etter Medietilsynets oppfatning taler for å lovfeste PEGI-systemet, er at hele ordningen vil kunne få større tyngde. Mest sannsynlig vil systemet nyte større tillit både hos utvikler, distributør, forhandler og ikke minst hos publikum hvis det er hjemlet i en lov. Det kan også tenkes at det vil være enklere å følge et system som er lovpålagt, både for forhandleren og for foreldre.

Slik Medietilsynet ser det, er det imidlertid en rekke forhold som tilsier at PEGI-merking av dataspill ikke bør lovfestes.

For det første er dette et bransjestyrt system som fungerer godt uten noen ytterligere påvirkning utenfra. Det er også sannsynlig at bransjen selv ønsker å beholde systemet slik det er i dag, med frivillig deltakelse og anbefalte aldersgrenser, fremfor et nasjonalt og lovpålagt system. PEGI har i dag en egen ekspertgruppe og klageordning der man kan diskutere problematiske aldersvedtak og avgjørelser. Det vil muligens skape unødvendig byråkrati hvis man skal lage «et system for systemet».

Et annet aspekt som taler mot en lovfesting av PEGI-systemet, er at dette er en bransje som er i konstant utvikling. Det er dermed ikke sikkert at det er fordelaktig å låse systemet ved å lovfeste det. Systemet i seg selv er også i utvikling, hvor man på sikt ønsker å inkludere aldersgrenser ikke bare på spill, men også for alt av applikasjoner som finnes eksempelvis på nettbrett og mobiltelefoner. Systemet kan derfor muligens oppfattes som skjørt med hensyn til at det ikke lenger vil omfatte kun anbefalte aldersgrenser på dataspill. I tillegg kommer det forhold at bransjen i stadig mindre grad selger fysiske kopier av spill. Det antas at majoriteten av alt salg på sikt vil skje gjennom butikker på nett. Det er få av disse online-butikkene som befinner seg i Norge, og en lovfesting vil ikke få stor innvirkning på eventuelle aktører. Det er bare en marginal del av denne bransjen som befinner seg i Norge, og flere av de norske spillselskapene som tidligere befant seg på norsk jord opererer nå i utlandet. Det kan også bli problematisk å lovpålegge små indie-utviklere (enkelpersoner eller småbedrifter som utvikler spill utenfor de store kommersielle selskapene) til å følge et system som tidligere har vært basert på frivillighet, blant annet fordi PEGI-systemet av mange i bransjen oppleves som strengt i forhold til eksempelvis aldersgrensene på film.

Det mest tungtveiende momentet for ikke å åpne for lovfesting av PEGI-ordningen, er etter tilsynets oppfatning likevel at det oppleves som problematisk å lovfeste et system som bruker andre kriterier for å fastsette en aldersgrense enn de man bruker i den nye beskyttelsesloven. PEGI er et system som først og fremst er rettet mot veiledning til foreldre, og som opererer

med anbefalte aldersgrenser hvor også egnethet kan være en faktor. Det kan oppleves som forvirrende for forbrukere at beskyttelsesloven omfatter to så vesensforskjellige metoder for å fastsette aldersgrenser. Videre er det etter tilsynets oppfatning lite hensiktsmessig å inkludere en plattform som faller utenfor det saklige virkeområdet til beskyttelsesloven, kun på dette ene punktet.

Samlet sett tilsier dette at Medietilsynet *ikke* støtter departementets forslag om å lovfeste bruk av PEGI-ordningen.

12. Bransjeorgan og samreguleringsmodell

Departementets forslag:

Departementet åpner for at flere oppgaver knyttet til beskyttelsesloven kan legges til et bransjeorgan, dersom et slikt blir etablert. Departementet peker på enkelte fordeler etablering av et bransjeorgan kan gi for de ulike bransjeaktører, og oppfordrer bransjen til å gå i dialog om dette temaet på tvers av de ulike formidlingsplattformene. Den nærmere ansvarsfordelingen mellom et bransjeorgan og tilsynsmyndigheter, bør ifølge departementet avklares i dialog med bransjerepresentanter og myndigheter.

Medietilsynets synspunkt:

Medietilsynet støtter departementets betraktninger på dette punkt.

Etter Medietilsynets oppfatning er det imidlertid en sentral forutsetning for opprettelse av et bransjeorgan at organet tilføres den nødvendige kompetansen for å kunne foreta avveininger og vurderinger på bakgrunn av beskyttelseslovens kriterier. Tilsynet anser derfor at det både må skje en formell opplæring av bransjeorganets administrasjon/ansatte, og at organet må ha et system på plass for å håndtere både klassifiseringsoppgaver og publikumshenvendelser, før oppgaver kan tilføres organet.

En fordel ved å opprette et bransjeorgan er at man kan oppnå en større grad av enhetlig praksis med hensyn til aldersvurderinger. Dette vil være særlig relevant dersom det på sikt vil være aktuelt å legge aldersklassifisering av kinofilmer til bransjeorganet. Dersom aldersgrenser på kinofilmer fastsatt av bransjeorganet, i likhet med Medietilsynets klassifisering, skal følge bildeprogrammet i alle senere visnings- og omsetningsledd i 10 år, vil enhetlig klassifisering av personer med barne- og mediefaglig og juridisk kompetanse være en forutsetning for at denne oppgaven kan løses av bransjeorganet.

Slik Medietilsynet ser det, er det også en generell forutsetning for å legge oppgaver etter beskyttelsesloven til et bransjeorgan, at departementet gir klare retningslinjer for det arbeidet bransjeorganet skal utføre, herunder klassifisering av bildeprogrammer, oppfølging av klager mv. I tillegg må Medietilsynets rolle overfor bransjeorganet avklares, noe også departementet er inne på i sitt høringsnotat.

13. Forslag til endring i andre lover

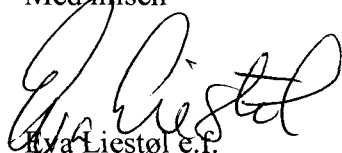
Som nevnt under pkt. 3.2 ovenfor er det en ressurskrevende oppgave for Medietilsynet å kartlegge markedet for audiovisuelle bestillingstjenester. En slik kartlegging er nødvendig for

å kunne føre et målrettet og planlagt tilsyn med tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester, både på bakgrunn av kringkastingsloven, men også på bakgrunn av beskyttelsesloven.

Medietilsynet mener imidlertid at det kan stilles spørsmål ved hvor hensiktsmessig det er at tilsynet må avsette store ressurser til å kartlegge markedet for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester, med tilhørende regelmessig ajourhold. Etter Medietilsynets oppfatning vil det være en mer forsvarlig løsning å pålegge bransjen en registreringsplikt. Det vil bli for inngripende å hjemle en registreringsplikt i beskyttelsesloven. Det er slik tilsynet ser det mer nærliggende å hjemle registreringsplikten i kringkastingsloven, og begrense plikten til å gjelde tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester. Det nevnes i denne sammenheng at en rekke europeiske land har innført en registreringsplikt for denne delen av bransjen som en følge av implementering av AMT-direktivet i nasjonal rett.

Med hilsen

Eva Liestøl e.f.

direktør for brukertrygghet

Line Langnes
seniorrådgiver